

PM.002689

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HÀ NỘI

GIÁO TRÌNH

Kỹ thuật trồng cây ăn quả

DÙNG TRONG CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CHUYÊN NGHIỆP

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HÀ NỘI

KS. PHẠM VĂN DUỆ

GIÁO TRÌNH
KỸ THUẬT TRỒNG CÂY ĂN QUẢ
(Dùng trong các trường THCN)

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI - 2005

Lời giới thiệu

Nước ta đang bước vào thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa nhằm đưa Việt Nam trở thành nước công nghiệp văn minh, hiện đại.

Trong sự nghiệp cách mạng to lớn đó, công tác đào tạo nhân lực luôn giữ vai trò quan trọng. Báo cáo Chính trị của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam tại Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ IX đã chỉ rõ: “Phát triển giáo dục và đào tạo là một trong những động lực quan trọng thúc đẩy sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa, là điều kiện để phát triển nguồn lực con người - yếu tố cơ bản để phát triển xã hội, tăng trưởng kinh tế nhanh và bền vững”.

Quán triệt chủ trương, Nghị quyết của Đảng và Nhà nước và nhận thức đúng đắn về tầm quan trọng của chương trình, giáo trình đối với việc nâng cao chất lượng đào tạo, theo đề nghị của Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội, ngày 23/9/2003, Ủyban nhân dân thành phố Hà Nội đã ra Quyết định số 5620/QĐ-UB cho phép Sở Giáo dục và Đào tạo thực hiện đề án biên soạn chương trình, giáo trình trong các trường Trung học chuyên nghiệp (THCN) Hà Nội. Quyết định này thể hiện sự quan tâm sâu sắc của Thành ủy, UBND thành phố trong việc nâng cao chất lượng đào tạo và phát triển nguồn nhân lực Thủ đô.

Trên cơ sở chương trình khung của Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành và những kinh nghiệm rút ra từ thực tế đào tạo, Sở Giáo dục và Đào tạo đã chỉ đạo các trường THCN tổ chức biên soạn chương trình, giáo trình một cách khoa học, hệ

thống và cập nhật những kiến thức thực tiễn phù hợp với đối tượng học sinh THCN Hà Nội.

Bộ giáo trình này là tài liệu giảng dạy và học tập trong các trường THCN ở Hà Nội, đồng thời là tài liệu tham khảo hữu ích cho các trường có đào tạo các ngành kỹ thuật - nghiệp vụ và đông đảo bạn đọc quan tâm đến vấn đề hướng nghiệp, dạy nghề.

Việc tổ chức biên soạn bộ chương trình, giáo trình này là một trong nhiều hoạt động thiết thực của ngành giáo dục và đào tạo Thủ đô để kỷ niệm "50 năm giải phóng Thủ đô", "50 năm thành lập ngành" và hướng tới kỷ niệm "1000 năm Thăng Long - Hà Nội".

Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội chân thành cảm ơn Thành ủy, UBND, các sở, ban, ngành của Thành phố, Vụ Giáo dục chuyên nghiệp Bộ Giáo dục và Đào tạo, các nhà khoa học, các chuyên gia đầu ngành, các giảng viên, các nhà quản lý, các nhà doanh nghiệp đã tạo điều kiện giúp đỡ, đóng góp ý kiến, tham gia Hội đồng phản biện, Hội đồng thẩm định và Hội đồng nghiệm thu các chương trình, giáo trình.

Đây là lần đầu tiên Sở Giáo dục và Đào tạo Hà Nội tổ chức biên soạn chương trình, giáo trình. Dù đã hết sức cố gắng nhưng chắc chắn không tránh khỏi thiếu sót, bất cập. Chúng tôi mong nhận được những ý kiến đóng góp của bạn đọc để từng bước hoàn thiện bộ giáo trình trong các lần tái bản sau.

GIÁM ĐỐC SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

Lời nói đầu

*Một nội dung quan trọng trong chương trình khung đào tạo kỹ thuật viên ngành Trồng trọt - Bảo vệ thực vật là giảng dạy, hướng dẫn kỹ thuật trồng cây ăn quả. Giáo trình **Kỹ thuật trồng cây ăn quả** sẽ góp phần đáp ứng nhu cầu đào tạo trong tình hình chuyển đổi cơ cấu cây trồng và sản xuất nông nghiệp, trong cơ chế quản lý kinh tế mới, quan hệ cung cầu trên thị trường cây ăn quả và trong sự đổi mới về phương pháp giảng dạy, phát huy tư duy tích cực chủ động sáng tạo của người học. Được sự phân công của Trường trung học Nông nghiệp, tác giả có nhiệm vụ biên soạn giáo trình **Kỹ thuật trồng cây ăn quả** với nội dung gồm ba phần:*

Phần một: Đại cương về cây ăn quả

Phần hai: Kỹ thuật trồng một số cây ăn quả thường gặp

Phần ba: Hướng dẫn thực hành

Trước khi biên soạn, tác giả đã được tập huấn về phương pháp biên soạn giáo trình và đi thực tế một số nơi để tìm hiểu về kỹ thuật trồng cây ăn quả và công việc của người kỹ thuật viên trung học chuyên nghiệp (trước đây gọi là cán bộ trung cấp), trên cơ sở đó xây dựng mục tiêu của từng chương bài; đồng thời cùng nhà trường tổ chức các cuộc hội thảo xin ý kiến của các nhà khoa học xây dựng chương trình môn học.

Trong quá trình biên soạn, tác giả tập hợp và sử dụng kế thừa nhiều tài liệu, đặc biệt là kỹ thuật trồng cây ăn quả chuyên khoa trong quá trình Cây ăn quả của Trường đại học Nông nghiệp I Hà Nội và được sự góp ý xây dựng, cung cấp tài liệu, ý kiến chỉnh sửa của các nhà khoa học và của các giáo viên trong trường. Tác giả xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ quý báu của:

- GS.TSKH. Hà Quang Hùng. Giảng viên cao cấp trường ĐHNN I Hà Nội.*
- PGS.TS. Đinh Thế Lộc. Giảng viên trường ĐHNN I Hà Nội.*
- ThS. Lê Thành Mỹ. Phó hiệu trưởng Trường trung học Nông nghiệp Hà Nội.*

- GS.TS. Trần Duy Quý. Viện trưởng Viện Di truyền nông nghiệp, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn.

- KS. Đoàn Xuân Tiến. Hiệu trưởng Trường trung học nông Nghiệp Hà Nội.

- GS.TSKH. Trần Thế Tục. Giảng viên trường ĐHNN I Hà Nội, nguyên Viện trưởng Viện nghiên cứu Rau quả Trung ương.

Tác giả cũng chân thành xin lỗi các tác giả của một số tài liệu trích dẫn mà chưa kịp gặp để xin phép, dù đã ghi rõ nguồn.

Mặc dù đã có nhiều cố gắng song trong quá trình biên soạn không thể tránh khỏi thiếu sót, rất mong nhận được ý kiến đóng góp của các nhà khoa học, các đồng nghiệp trong ngành và của bạn đọc.

Xin chân thành cảm ơn.

TÁC GIẢ

MỤC LỤC

<i>Lời giới thiệu</i>	3
<i>Lời nói đầu</i>	5
Phần một: ĐẠI CƯƠNG VỀ CÂY ĂN QUẢ	7
Chương 1: ĐẠI CƯƠNG VỀ CÂY ĂN QUẢ	7
I. Giá trị dinh dưỡng và kinh tế của cây ăn quả	8
II. Tình hình sản xuất cây ăn quả ở nước ta	11
III. Phân loại cây ăn quả ở Việt Nam	12
IV. Đặc điểm thực vật học của cây ăn quả	16
V. Tổ chức quy hoạch, thiết kế, xây dựng vườn cây ăn quả	22
Chương 2: Ý NGHĨA CỦA CÁC LOẠI PHÂN VÀ KỸ THUẬT BÓN PHÂN CHO CÂY ĂN QUẢ	29
I. Vai trò của phân đạm đối với cây trồng và cách bón	29
II. Vai trò của phân lân đối với cây trồng và cách bón	33
III. Vai trò của phân kali và cách bón	35
IV. Các loại phân khác	36
V. Định luật Liebig (Định luật yếu tố tối thiểu)	37
Chương 3: NHÂN GIỐNG CÂY ĂN QUẢ	39
I. Sơ đồ phương pháp nhân giống cây ăn quả	40
II. Tiêu chuẩn một giống cây ăn quả tốt	40
III. Nhân giống hữu tính	41
IV. Nhân giống vô tính tự nhiên	45
V. Phương pháp chiết cành cây ăn quả	47
VI. Chất kích thích và điều tiết sinh trưởng	51
VII. Phương pháp giâm cành	52
VIII. Phương pháp ghép cây ăn quả	54
IX. Sơ lược kỹ thuật nuôi cấy mô	65

Phần hai: KỸ THUẬT TRỒNG MỘT SỐ CÂY ĂN QUẢ THƯỜNG GẶP 68

Chương 1: CÂY CAM, QUÝT	68
I. Nguồn gốc, phân loại	69
II. Đặc điểm thực vật học của cam, quýt	70
III. Các giống cam, quýt, bưởi quan trọng	71
IV. Yêu cầu điều kiện ngoại cảnh.....	79
V. Kỹ thuật nhân giống	79
VI. Kỹ thuật trồng	80
VII. Kỹ thuật bón phân hàng năm cho cam, quýt.....	82
VIII. Kỹ thuật tưới nước, nâng gốc, điều chỉnh ra quả đều	83
IX. Tạo hình tán, định hoa quả.....	85
X. Thu hoạch bảo quản.....	85
Chương 2. CÂY VẢI, CÂY NHÃN, CÂY XOÀI	86
I. Kỹ thuật trồng cây vải.....	86
II. Kỹ thuật trồng cây nhãn	96
III. Kỹ thuật trồng cây xoài	105
Chương 3: CÂY HỒNG ĂN QUẢ	114
I. Vị trí phân loại và giá trị của cây hồng ăn quả	114
II. Giới thiệu và phân loại các giống hồng	115
III. Đặc điểm thực vật học và sinh trưởng, phát triển	119
IV. Yêu cầu điều kiện ngoại cảnh.....	119
V. Kỹ thuật nhân giống	120
VI. Kỹ thuật trồng và chăm sóc	121
VII. Thu hoạch và chế biến	123
Chương 4: CÂY ĐU ĐỦ	125
I. Vị trí phân loại - Giá trị của cây đu đủ	125
II. Đặc điểm thực vật học	126
III. Yêu cầu ngoại cảnh	127
IV. Các giống đu đủ	128
V. Quy trình trồng và chăm sóc	128
Chương 5: CÂY CHUỐI VÀ CÂY DỨA.....	132
I. Kỹ thuật trồng cây chuối.....	132
II. Kỹ thuật trồng cây dứa	142

Chương 6: CÂY THANH LONG VÀ CÂY HỒNG XIÊM	153
I. Giới thiệu về cây thanh long	153
II. Kỹ thuật trồng cây hồng xiêm	155
Phần ba: HƯỚNG DẪN THỰC HÀNH	163
Bài 1: Thực hành ươm cây từ hạt	163
Bài 2: Thực hành chiết cành cây ăn quả	170
Bài 3: Thực hành giâm cành cây ăn quả.....	176
Bài 4: Thực hành ghép cây ăn quả	182
Bài 5: Thực hành trồng cam, quýt, bưởi, xoài, đu đủ	189
Bài 6: Thực hành chăm sóc, bón phân vườn cây ăn quả.....	193
Bài 7: Tham quan vườn quả - trang trại	199
<i>Tài liệu tham khảo</i>	203

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI
4 - TỐNG DUY TÂN, QUẬN HOÀN KIẾM, HÀ NỘI
ĐT: (04) 8252916, 8257063 - FAX: (04) 8257063

GIÁO TRÌNH
KỸ THUẬT TRỒNG CÂY ĂN QUẢ
NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI - 2005

Chịu trách nhiệm xuất bản
NGUYỄN KHẮC OÁNH

Biên tập
TRƯƠNG ĐỨC HÙNG

Bìa
PHAN ANH TÚ

Kỹ thuật vi tính
MINH ĐỖ

Sửa bản in
PHẠM THU TRANG